

Anpassning av vissa lagar inom riksdagsområdet till EU:s dataskyddsförordning

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i dels lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och dels lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter.

I riksdagsstyrelsens framställning föreslås ändringar i lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och i lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Förslagen innebär att lagarna anpassas till att den generella regleringen av behandling av personuppgifter fr.o.m. den 25 maj 2018 kommer att finnas i den allmänna dataskyddsförordningen och inte i personuppgiftslagen. Förslagen innebär i princip ingen förändring för den personuppgiftsbehandling som sker enligt lagarna. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 25 maj 2018.

Inga följdmotioner har väckts.

I betänkandet finns ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Framställning 2017/18:RS7 Anpassning till den allmänna dataskyddsförordningen av lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen m.m.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Framställningens huvudsakliga innehåll.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Anpassning av vissa lagar inom riksdagsområdet till EU:s dataskyddsförordning	6
Särskilt yttrande	9
Anpassning av vissa lagar inom riksdagsområdet till EU:s dataskyddsförordning (SD)	9
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Framställningen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Riksdagsstyrelsens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anpassning av lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen till EU:s dataskyddsförordning

Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen.

Därmed bifaller riksdagen framställning 2017/18:RS7 punkt 1.

2. Anpassning av lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter till EU:s dataskyddsförordning

Riksdagens antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter.

Därmed bifaller riksdagen framställning 2017/18:RS7 punkt 2.

Stockholm den 10 april 2018

På konstitutionsutskottets vägnar

Andreas Norlén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Andreas Norlén (M), Björn von Sydow (S), Hans Ekström (S), Annicka Engblom (M), Veronica Lindholm (S), Jonas Millard (SD), Marta Obminska (M), Jonas Gunnarsson (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Agneta Börjesson (MP), Dag Klackenbergh (M), Fredrik Eriksson (SD), Tina Acketoft (L), Mia Sydow Mölleby (V), Tuve Skånberg (KD), Laila Naraghi (S) och Ida Karkkiainen (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksdagen antog den 16 november 2016 en ny lag om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. I samband med detta tillkännagav riksdagen för riksdagsstyrelsen som sin mening behovet av att utreda en anpassning till den allmänna dataskyddsförordningen av dels den nya lagen om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter, dels lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen (bet. 2016/17:KU9, rskr. 2016/17:42). Riksdagsstyrelsen beslutade den 14 december 2016 att ge riksdagsdirektören i uppdrag att låta utreda en anpassning till den allmänna dataskyddsförordningen i enlighet med tillkännagivandet. En promemoria med lagförslag har tagits fram och beretts inom Riksdagsförvaltningen. Förslagen i promemorian har remissbehandlats.

Den 27 april 2016 antogs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad dataskyddsförordningen. Dataskyddsförordningen kommer fr.o.m. den 25 maj 2018 att ersätta det nuvarande dataskyddsdirektivet (direktiv 95/46/EG) och vara grunden för generell personuppgiftsbehandling inom EU.

En förordning är direkt tillämplig.

Även om dataskyddsförordningen, till skillnad från dataskyddsdirektivet, är direkt tillämplig innehåller den många bestämmelser som förutsätter eller ger utrymme för kompletterande bestämmelser av olika slag. Regeringen har i lagrådsremissen Ny dataskyddslag (JU2017/10015/L6) lämnat förslag till en lag som ska komplettera dataskyddsförordningen på svensk generell nivå, lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. I framställningen benämns den föreslagna lagen dataskyddslagen. De förslag som läggs fram i framställningen tar sina utgångspunkter i den lagrådsremiss med förslag till dataskyddslag som regeringen beslutade den 21 december 2017. Lagrådet beslutade sitt yttrande den 25 januari 2018. Riksdagsstyrelsen beslutade den aktuella framställningen den 14 februari 2018.

Regeringen har i proposition 2017/18:105 Ny dataskyddslag föreslagit att personuppgiftslagen upphävs och att en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning införs. Propositionen behandlas i konstitutionsutskottets betänkande 2017/18:KU23. Vidare har regeringen lagt fram ett antal propositioner med anledning av den nya dataskyddsförordningen, som bereds av olika utskott i riksdagen. Konstitutionsutskottet bereder proposition 2017/18:115 Anpassning till EU:s dataskyddsförordning av lagen om behandling av personuppgifter i

verksamhet med val och folkomröstningar i betänkande 2017/18:KU25. Dataskyddsförordningen finns i bilaga i båda de nämnda propositionerna.

I framställningen anförs att förslagen i princip inte innebär någon förändring för den personuppgiftsbehandling som sker enligt lagarna. Lagförslagen innebär att lagarna anpassas till den nya dataskyddsförordningen. Det finns således inte skäl för utskottet att inhämta yttrande från Lagrådet över förslagen i framställningen.

Framställningens huvudsakliga innehåll

I framställningen föreslås ändringar i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Förslagen innebär att lagarna anpassas till att den generella regleringen av behandling av personuppgifter fr.om. den 25 maj 2018 kommer att finnas i den allmänna dataskyddsförordningen och inte i personuppgiftslagen (1998:204). Förslagen innebär i princip ingen förändring för den personuppgiftsbehandling som sker enligt lagarna.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 25 maj 2018.

Utskottets överväganden

Anpassning av vissa lagar inom riksdagsområdet till EU:s dataskyddsförordning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i dels lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och dels lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter.

Jämför det särskilda yttrandet (SD).

Gällande rätt

Det finns två registerförfattningar som gäller riksdagsledamöter. Av 1 § lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen framgår att Riksdagsförvaltningen ska inrätta och föra ett register för det ändamål som anges i 5 § och som är att ge en samlad information om riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

Av 1 § lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter framgår att syftet med lagen är att göra det möjligt för Riksdagsförvaltningen att behandla personuppgifter för att på ett ändamålsenligt sätt föra ett register med information om gåvor mottagna av riksdagsledamöter och att skydda den enskildes personliga integritet vid sådan behandling.

Framställningen

Anpassning till dataskyddsförordningen av de registerförfattningar som gäller riksdagsledamöterna

Riksdagsstyrelsen gör bedömningen att lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen och lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter bör anpassas till dataskyddsförordningen. Lagarna bör inte innehålla någon bestämmelse som avviker från vad som gäller enligt dataskyddsförordningen och förslaget till dataskyddslag.

Anpassning av lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

I framställningen föreslås att lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen ska innehålla en

upplysning om att den kompletterar dataskyddsförordningen vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret och att även dataskyddslagen gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av lagen.

Dataskyddsregleringen utgår från att varje behandling av personuppgifter måste vila på en rättslig grund. I dataskyddsförordningen räknas dessa rättsliga grunder upp i artikel 6.1. Behandling är enligt denna bestämmelse endast laglig om och i den mån som åtminstone ett av de villkor som anges är uppfyllt. I artikel 6.1 c anges villkoret att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Riksdagsstyrelsens bedömning är att behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret får ske med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Riksdagsstyrelsen gör bedömningen att bestämmelsen om att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför enligt lagen bör vara kvar.

Det förtydligas att Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i registret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

Riksdagsstyrelsen förslår att hänvisningen till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd ska upphävas och inte ersättas av hänvisningar till dataskyddsförordningen. Dataskyddsförordningens bestämmelser är direkt tillämpliga. Förordningens bestämmelser om de registrerades rättigheter, t.ex. rätten till rättelse enligt artikel 16 och begränsning av behandling enligt artikel 18, gäller därför vid behandling av personuppgifter i strid med lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. Även dataskyddsförordningens bestämmelser om rätt till ersättning gäller vid behandling av personuppgifter i strid med bestämmelserna i lagen.

I framställningen föreslår riksdagsstyrelsen att bestämmelsen om överklagande av beslut om rättelse tas bort. Ändringen innebär ingen ändring i sak. Rätten att överklaga beslut om rättelse regleras enligt framställningen genom bestämmelsen i 7 kap. 2 § i förslaget till dataskyddslag i lagrådsremissen Ny dataskyddslag.

Anpassning av lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

Lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter ska innehålla en upplysning om att den kompletterar dataskyddsförordningen och att även dataskyddslagen gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av lagen. Riksdagsstyrelsen gör bedömningen att behandling av personuppgifter i gåvoregistret får ske med stöd av artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen.

Bestämmelsen om att Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som myndigheten utför enligt lagen bör vara

kvar. Bestämmelsen om ändamålet med personuppgiftsbehandlingen behöver inte ändras.

Den begränsning som det ursprungligt angivna ändamålet sätter för varje ny behandling av personuppgifter kallas för finalitetsprincipen. Hänvisningen till bestämmelserna om finalitetsprincipen i personuppgiftslagen (1998:204) tas bort. Enligt dataskyddsförordningen gäller, precis som enligt dataskyddsdirektivet och personuppgiftslagen, att varje ny behandling ska prövas mot det ändamål för vilket uppgifterna ursprungligen samlades in av den personuppgiftsansvarige.

Behandling av personuppgifter som är tillåten enligt lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter får även i fortsättningen utföras även om den registrerade motsätter sig den.

Riksdagsstyrelsen föreslår att hänvisningen till bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd ska upphävas och inte ersättas av hänvisningar till dataskyddsförordningen. Dataskyddsförordningens bestämmelser är direkt tillämpliga. Förordningens bestämmelser om den registrerades rättigheter, t.ex. rätten till rättelse enligt artikel 16 och begränsning av behandling enligt artikel 18, gäller därför vid behandling av personuppgifter i strid med lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter. Även dataskyddsförordningens bestämmelser om rätt till ersättning gäller vid behandling av personuppgifter i strid med bestämmelserna i lagen.

Vidare föreslås att bestämmelsen om rätten att överklaga beslut om rättelse tas bort. Ändringen innebär ingen ändring i sak. Rätten att överklaga beslut om rättelse regleras enligt framställningen genom bestämmelsen i 7 kap. 2 § i förslaget till dataskyddslag i lagrådsremissen Ny dataskyddslag.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 25 maj 2018, dvs. samtidigt som dataskyddsförordningen börjar tillämpas och dataskyddslagen förväntas träda i kraft.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i framställningen bör anta riksdagsstyrelsens lagförslag.

Särskilt yttrande

Anpassning av vissa lagar inom riksdagsområdet till EU:s dataskyddsförordning (SD)

Jonas Millard (SD) och Fredrik Eriksson (SD) anför:

Sverigedemokraterna saknade representation i Europaparlamentet och rådet när originalförslaget till EU:s dataskyddsförordning introducerades. Vi har därför inte haft möjlighet att lägga fram ändringsförslag eller reservationer. När slutkompromissen var uppe för beslut i Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor röstade Sverigedemokraterna nej till förordningen.

Medan Sverigedemokraterna ställer sig positiva till en ökad reglering kring användningen av personuppgifter är vi oroad över dataskyddsförordningens komplexitet när det gäller framför allt små och medelstora företag. Vi ställer oss därutöver kritiska till den maktförflyttning som dataskyddsförordningen och liknande EU-förordningar med tydliga överstatliga och federala inslag innebär och anser bestämt att detta bör motarbetas.

Givet de förutsättningar som antagandet inom EU av dataskyddsförordningen innebär motsätter vi oss dock inte riksdagsstyrelsens förslag i nu aktuell framställning.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2017/18:RS7 Anpassning till den allmänna dataskyddsförordningen av lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen m.m.:

1. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen.
2. Riksdagen antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter.

BILAGA 2

Riksdagsstyrelsens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen¹

dels att 16 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 16 § ska utgå,

dels att 1, 5 och 17 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 1 a §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §²

Riksdagsförvaltningen ska *inrätta och föra ett register för det ändamål som anges i 5 §*. Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling.

Riksdagsförvaltningen ska *föra ett register (ekonomiska registret) med uppgifter om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen*. Registret får föras med hjälp av automatisk databehandling.

Riksdagsförvaltningen är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som utförs enligt denna lag.

1 a §

Vid behandling av personuppgifter i det ekonomiska registret kompletterar denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

Även lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s

¹ Senaste lydelse av 16 § 2008:38 rubriken närmast före 16 § 2008:38.

² Senaste lydelse 2008:38.

dataskyddsförordning gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

5 §

Registret skall ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i det ekonomiska registret om det är nödvändigt för att ge en samlad information om riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse.

17 §³

Ett beslut av riksdagsförvaltningen i en fråga om rättelse enligt 16 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vid överklagande till kammarrätten krävs prövningstillstånd.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.

³ Senaste lydelse 2008:38.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter

dels att 12 § ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 12 § ska utgå,

dels att 5, 7 och 16 §§ och rubriken närmast före 5 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Förhållandet till personuppgiftslagen

Förhållandet till annan reglering

5 §

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

Vid behandling av personuppgifter i gåvoregistret kompletterar denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

Även lagen (2018:000) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning gäller vid behandling av personuppgifter, om inte annat följer av denna lag.

7 §

Riksdagsförvaltningen får behandla personuppgifter i gåvoregistret om det är nödvändigt för att ge samlad information om de gåvor som riksdagsledamöter tar emot huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag.

Personuppgifterna får också behandlas av Riksdagsförvaltningen om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag. I övrigt gäller 9 § första stycket d och andra stycket personuppgiftslagen (1998:204).

Personuppgifterna får också behandlas av Riksdagsförvaltningen om det är nödvändigt för att fullgöra myndighetens uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag.

16 §

Riksdagsförvaltningens beslut i en fråga om rättelse enligt 12 § får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 25 maj 2018.